

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук
Кафедра професійної та технологічної освіти і загальної фізики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Директор Інституту

Олег АНГЕЛЬСЬКИЙ

9 серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
педагогічної практики у ЗЗСО

Освітньо-професійна програма «Технології та інформатика»
(назва програми)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Спеціальність 014.10 – Середня освіта (технології)
(шифр і назва спеціальності)

Галузь знань 01 – Освіта/Педагогіка
(шифр і назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Мова навчання українська

Чернівці, 2024 рік

Робоча програма педагогічної практики в ЗЗСО складена відповідно до освітньо-професійної програми «Технології та інформатика» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з спеціальністю 014.10 – Середня освіта (технології) галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка, затвердженій Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол № 7 від 30 червня 2024 року.

Розробник:

Крамар В.М., професор кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики, доктор фізико-математичних наук, професор.

Керівник:

Крамар В.М., професор кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики, доктор фізико-математичних наук, професор.

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики НН ІФТКН ЧНУ ім. Юрія Федьковича

Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Гудима Ю.В.
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою НН ІФТКН

Протокол № 1 від 9 серпня 2024 року

Голова методичної ради ІФТКН

(підпис)

Козарський І.П.
(прізвище та ініціали)

Перезатверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Гудима Ю.В.
(прізвище та ініціали)

Перезатверджено на засіданні кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики

Протокол № ____ від “ ____ ” _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Гудима Ю.В.
(прізвище та ініціали)

Вступ

Проведення педагогічної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014.10 – Середня освіта (технології) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича розроблена відповідно до Закону України «Про освіту» № 2145 – VIII від 05.09.2017 р., Закону України «Про вищу освіту» № 1556 – VII від 01.07.2014 р., положення «Про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом Міністерства освіти України від 08.04.1993 р. № 93 (зі змінами), листів Міністерства освіти і науки України від 07.02.09 р. 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів», рекомендацій про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, розроблених Державною науковою установою «Інститут інноваційних технологій і змісту освіти» у 2013 році та Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (від 31.08.2020 р.).

Педагогічна практика є невід’ємною складовою освітньо-професійної програми (ОПП) «Технології та інформатика» підготовки магістрів зі спеціальності 014.10 – Середня освіта (технології) за денною та заочною формами навчання. Практична підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під керівництвом керівника практики від кафедри та від бази практики.

1. Мета, завдання практики, компетентності, яких повинен набути студент у процесі практики

Мета практики полягає в оволодінні здобувачами другого рівня вищої освіти за ОПП «Технології та інформатика» сучасними методами педагогічної діяльності у ЗЗСО, формами організації праці в ЗСО, формування на базі одержаних в університеті знань, професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час конкретної роботи в реальних умовах освітнього процесу.

Педагогічна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти передбачає безперервність і послідовність її проведення, органічне поєднання з усіма компонентами ОПП «Технології та інформатики», отримання здобувачами достатнього обсягу компетентностей відповідно до цієї програми.

Завдання педагогічної практики – набуття в умовах реального освітнього процесу в ЗЗСО наступних компетентностей:

ІК. Здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у галузі технологічної (у тому числі, інформаційних технологій) освіти, що передбачає проведення педагогічних досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність здійснювати дослідження за предметною спеціальністю, прогнозувати та презентувати отримані результати.

ФК3. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя.

ФК4. Здатність до моделювання змісту навчання, формування в здобувачів освіти компетентностей, передбачених освітніми програмами, та здійснення інтегрованого навчання.

ФК5. Здатність використовувати ефективні шляхи мотивації здобувачів освіти до саморозвитку, спрямовувати їх на прогрес і формувати у них обґрунтовану позитивну самооцінку.

ФК6. Здатність до конструктивної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

ФК7. Здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.

ПК1. Здатність до розуміння функції та тенденцій розвитку технологічної освіти та інформатики і методики їх викладання у закладах освіти, цілей, змісту та структури освітніх програм різних рівнів.

ПК2. Здатність до формування у здобувачів освіти компетентностей технологічної освітньої галузі, передбачених відповідними освітніми програмами, з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей.

ПК3. Здатність організовувати процес проєктно-технологічної діяльності, самостійної та дослідницької роботи здобувачів освіти із залученням інформаційних технологій, керувати його реалізацією у закладах загальної середньої, позашкільної, фахової передвищої освіти.

ПК8. Здатність організовувати освітній процес відповідно до вимог безпеки життєдіяльності і охорони праці в межах функціональних обов'язків вчителя технологій.

2. Інформаційний обсяг та зміст практики

Обсяг практики – 6 кредитів ЕКТС.

Тривалість та термін проходження практики – чотири тижні у другому семестрі програми підготовки магістрів за даною ОПП.

Форми проведення практики – очна або дистанційна (у разі введення карантину в закладах ЗЗСО).

Педагогічна практика студентів організовується кафедрою професійної та технологічної освіти і загальної фізики на основі наказу по університету, яким затверджується інститутський та груповий керівники педагогічної практики, які здійснюють безпосереднє керівництво педагогічною практикою студентів.

Перед початком педагогічної практики організовується настановна конференція, на якій студентам роз'яснюються задачі, зміст та порядок її проходження.

Зміст і обсяг роботи студентів на практиці розраховані на 30-годинний робочий тиждень. Студенти повинні працювати у закладі-базі практики по 6 годин щодня, виконуючи завдання навчального, виховного, методичного та наукового спрямування.

Для проведення навчально-виховної роботи практиканти прикріплюються до класів (груп), де виконують обов'язки помічника вчителя та класного керівника закріпленого за ним класу (групи), де їм необхідно:

- ознайомитись з організацією навчально-виховного процесу у ЗЗСО взагалі і на заняттях, які проводяться вчителями технологій та інформатики, а також іншими практикантами, звертаючи увагу на: підготовку до заняття; вирішення навчальних, розвиваючих та виховних завдань; реалізацію дидактичних принципів, особливості застосування методів і форм навчання; методи, прийоми та засоби, які використовуються педагогами у виховних цілях; способи регулювання розумового навантаження на занятті; контроль, оцінювання знань учнів та облік відвідування ними занять;

- розробляти поурочні плани, на підставі яких самостійно проводити власні заняття;

- самостійно проводити підготовку до занять (підготувати кабінет/майстерню/лабораторію, наочні посібники, технічні засоби навчання, дидактичний матеріал;

- під час проведення занять ефективно використовувати різноманітні методичні прийоми, форми та засоби навчання, що активізують пізнавальну діяльність учнів (розповідь, бесіда, рольові ігри, проблемні ситуації, дискусії, керівництво самостійною роботою, використання відеозаписів навчальних або наукових телепередач, інтерв'ю, міжнародних зустрічей, аудіозаписів тощо).

У ході практики студенти проводять залікові навчальні заняття та виховні заходи, беруть участь в їх обговоренні й аналізі, ведуть щоденник практики, складають психолого-педагогічну характеристику закріпленого за ними класу (групи) та одного з учнів цього класу (групи).

Крім того, практиканти проводять позааудиторну навчально-виховну та методичну роботу, беруть участь в методичній та інших видах роботи закладу. Під час практики вони працюють над виконанням магістерської роботи: виконують заплановані на цей час етапи наукових (науково-педагогічних) досліджень, здійснюють необхідні вимірювання, збирають фактичний матеріал для магістерської роботи.

Практиканти організовують свою діяльність відповідно до вимог Статутів та внутрішнього розпорядку Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича і закладу-базы практики, виконують розпорядження керівників практики від кафедри і закладу-базы практики. У разі невиконання вимог, що пред'являються до практиканта, він може бути усунений від проходження практики. Студент, усунений від практики або робота якого за практику визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав навчальний план даного семестру.

3. Орієнтовні бази практики

Практики студентів проводяться на визначених базах, які забезпечують виконання освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014.10 – Середня освіта (технології). Базові установи для проведення практик визначаються на основі

орієнтації та фокусу освітньої програми, відповідності навчальному плану підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Технології та інформація» і з врахуванням специфіки спеціальності з числа закладів загальної середньої освіти, які мають кваліфікованих спеціалістів для керівництва практикою, необхідну матеріальну та методичну базу.

Базами практик для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Технології та інформатика» є заклади загальної середньої освіти м. Чернівці:

- *Чернівецький багатoproфільний ліцей №4 Чернівецької міської ради,*
- *Чернівецький ліцей №19 ім. О. Кобилянської Чернівецької міської ради,*
- *Комунальна обласна спеціалізована школа-інтернат II-III ступенів з поглибленим вивченням окремих предметів «Багатoproфільний ліцей для обдарованих дітей»,*
- *Чернівецький обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді,*

а також заклади загальної середньої освіти Чернівецької області.

Студенти можуть самотійно, з дозволу кафедри професійної та технологічної освіти і загальної фізики, підбирати для себе місце проходження практики і пропонувати його для використання. У цьому випадку студент повинен подати на розгляд кафедри заяву для проходження практики та подання з базового закладу, в якому адміністрація бази практики гарантуватиме створення необхідних умов для виконання студентом програми практики. З базами практики (закладами освіти будь-якої форми власності) університет укладає договори на проведення практики за встановленою формою. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами, яка може визначатися на період конкретного виду практики або терміном до п'яти років.

Визначення бази практики здійснюється завідувачем практики університету відповідно до змісту, завдань практики на основі прямих договорів із підприємствами, організаціями, установами незалежно від їх організаційно-правових форм і форм власності.

Договір готується згідно зі встановленою формою у двох примірниках: один – Університету, другий – базі практики. Примірник договору Університету реєструється у відповідному журналі та зберігається на кафедрі. На його основі студенти отримують направлення на проходження практики, яке готує керівник практики від кафедри. Направлення на практику оформляється в одному примірнику згідно зі встановленою формою.

У разі необхідності, на вимогу бази практики, студентам надаються листи-клопотання про прийняття на практику студентів. Листи оформлюються завідувачем практики університету, підписуються першим проректором реєструються у канцелярії університету.

4. Права і обов'язки практиканта

Практикант має право:

- звертатися до керівників практики від кафедри та закладу-бази практики з усіх питань, що виникають у процесі практики;
- виносити пропозиції по вдосконаленню навчально-виховного процесу, організації практики;
- брати участь в роботі конференції, засідань і семінарів випускової кафедри;
- користуватися бібліотекою, кабінетами і наявними у закладі-базі практики навчально-методичними посібниками.

Практикант зобов'язаний:

- виконувати всі види робіт, передбачених програмою практики, проводити навчально-виховну роботу з учнями закріпленого за ним класу (групи);
- приходити до початку занять у визначеному класі (групі), йти після їх закінчення, якщо немає інших обставин, що вимагають його присутності;
- звертатися до вчителів і персоналу закладу-бази практики, а також до колег-практикантів по імені-по батькові;
- бути уважним, доброзичливим і ввічливим у відносинах з вчителями, учнями і колегами-практикантами;
- здавати керівникові практики звіти в точно вказані термін, вказаний у плані;
- разом з класним керівником дбати про безпеку життя і здоров'я учнів;
- попереджати вчителя про намір відвідати його на заняття;
- у разі пропуску або запізнення пояснити керівникові практики причину, надати (за наявності) необхідні документи (довідка про хворобу та ін.)

5. Терміни оформлення звітної документації та підведення підсумків

Оформлення звітної документації здійснюється на останньому тижні практики. Педагогічна практика завершується підсумковою конференцією, на якій підводяться підсумки і оцінюються результати практики. Проведення конференції здійснюється у термін, встановленим кафедрою, але не пізніше одного тижня по її завершенні.

6. Форми і методи контролю

Поточний контроль перебігу практики здійснює її керівник від ЗЗСО-бази практики. Керівник практики від кафедри здійснює загальний контроль відвідування, збирає інформацію від керівника від ЗЗСО, відвідує залікові заняття практикантів.

Результати практики визначаються під час підсумкової конференції комісією, призначеною завідувачем практики.

Форма підсумкового контролю – залік.

7. Критерії оцінювання

Позитивним результатом практики вважається досягнення здобувачами наступних програмних результатів:

- RH1. Застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблювати знання з предметної області.
- RH3. Називати й описувати основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструвати вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість.
- RH7. Визначати, аналізувати та характеризувати педагогічні інновації, демонструвати вміння їх практичного застосування у професійній діяльності.
- RH9. Демонструвати уміння класифікувати, упорядковувати й узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов освітнього процесу, до потреб формування в здобувачів освіти компетентностей, передбачених освітніми програмами, та здійснювати інтегроване навчання.
- RH11. Демонструвати уміння забезпечувати конструктивну взаємодію з учасниками освітнього процесу.
- RH12. Знати та дотримуватися умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища.
- RH13. Демонструвати дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в здобувачів освіти.
- PRH1. Використовувати загальноприйнятую технічну термінологію державною мовою під час планування та реалізації проєкту; обґрунтовувати та пояснювати усно і письмово державною мовою зміст етапів проєктування та виготовлення виробів.
- PRH2. Демонструвати навички з читання технологічних карт, розуміння технічних записів у інструкціях та інших матеріалах.
- PRH3. Використовувати знання з природничих, технічних та технологічних наук для формулювання мети творчого технологічного проєкту, визначення шляхів її досягнення, пошуку обґрунтованих рішень і формулювання висновків.
- PRH7. Відтворювати нормативні положення щодо охорони праці та техніки безпеки під час експлуатації інструментів і технологічного обладнання в навчальному процесі, забезпечення протипожежної безпеки та захисту довкілля у процесах предметно-перетворювальної діяльності, а також дії учасників освітнього процесу під час надзвичайних ситуацій.

Оцінювання результатів педагогічної практики здійснюється згідно наступних критеріїв:

- рівень теоретичного осмислення студентами своєї практичної діяльності (її задач, змісту, методів, результатів, складнощів) – 42 бала (по 6 балів за кожний RH);

- ступінь сформованості професійно-педагогічних умінь – 40 балів (по 10 балів за кожний ПРН);
- рівень професійної та суспільної спрямованості майбутнього вчителя ЗЗСО (інтерес до педагогічної професії, любов до дітей, активність, відповідальне і творче відношення до роботи) – 8 балів;
- якість представлення результатів власної діяльності під час практики (оформлення звіту, презентація результатів) – 10 балів.

Підсумкова оцінка виставляються відповідно до національної та міжнародної систем оцінювання (табл. 1).

Табл. 1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
35-49	FX	не зараховано з можливістю повторного захисту
0-34	F	не зараховано без можливості повторного захисту

8. Методичні рекомендації

Прибувши на практику, студент повинен:

- 1.Подати керівникові від закладу освіти щоденник, програму та проінформувати його про завдання, які ставляться кафедрою перед ним на термін проходження практики.
- 2.Ознайомитися з робочим місцем, правилами експлуатації навчального устаткування, правилами техніки безпеки, правилами внутрішнього розпорядку закладу освіти.
- 3.Ознайомитися з навчально-матеріальною базою, станом навчально-виховної роботи закладу освіти, окремого класу, організацією позакласної роботи, трудовим, фізичним, естетичним вихованням.
- 4.Вивчити планування, облік, звітність роботи вчителів технологій та інформатики, зміст їх навчальної, методичної та виховної діяльності.
- 5.Протягом першого тижня практики скласти та узгодити план роботи на весь період з конкретними графіком проведення не менше, як по 2 уроки (один з яких – заліковий) з кожного навчальних предметів – «Технології» та «Інформатика», відвідувати заняття вчителів та колег-практикантів. Розширені план-конспекти залікових занять (з технологій та з інформатики) здати керівникові практики від кафедри.
- 6.Навчитися аналізувати навчальні заняття і оформляти протокол обговорення відкритого уроку.
- 7.Розробити і провести один виховний захід у класі (групі), проаналізувати його результативність. Розробку заходу (сценарій) та висновки здати на кафедру.

8. Здійснити психолого-педагогічне дослідження окремих студентів академічної групи та академічну групу в цілому. Психолого-педагогічні характеристики студента і групи здати по закінченні практики на кафедру.

9. Брати участь у розробці та виготовленні дидактичних матеріалів (посібників/унаочнення/роздаткового матеріалу), переобладнанні навчальних майстерень. Зміст і призначення виконуваних робіт відобразити у звіті.

10. Оформити звітну документацію про проходження практики, завірити її у керівника практики від закладу-бази практики та директора, подати його керівникові практики від кафедри у термін, визначений календарним графіком практики.

У ході педагогічної практики кожний студент веде власний щоденник практики. У ньому мають бути вказані всі завдання, передбачені програмою практики. Матеріали щоденника використовуються для звіту про виконану під час практики роботу.

Звітні документи:

- щоденник практики, який містить індивідуальний план роботи, план-графік виховної, методичної та науково-дослідної роботи, звіт про виконану роботу та відгук керівника практики;
- план-конспекти залікових занять (з технологій та з інформатики);
- розробку (сценарій) виховного закладу, проведеного у класі (групі), закріпленому за практикантом;
- аналіз відвіданого навчального заняття (по одному – з технологій та з інформатики), виховного заходу;
- психолого-педагогічна характеристика учня;
- психолого-педагогічна характеристика класу (групи).

9. Рекомендована література

Базова

1. Тхоржевський Д.О. Методика трудового та професійного навчання та викладання загальнотехнічних дисциплін. – К.: Вища школа, 1992.
2. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика: Монографія / Бербец В.В., Бербец Т.М., Дубова Н.В. та ін. – За ред. О.М. Коберника. – К.: Наук. світ, 2003. – 172 с.
3. Морзе Н.В. Методика навчання інформатики. Ч. 1. Загальна методика навчання інформатики. – К.: Навчальна книга, 2013. – 254 с.

Допоміжна

4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів освіти України: Наказ Міністерства освіти України від 8.04.1993 р. № 93 / Збірник законодавчих та нормативних актів про освіту. – К., 1994. – С. 139-153.

5. Положення про проведення практики здобувачів вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (від 31.08.2020 р.).
6. Педагогічна майстерність: Хрестоматія: навч. посібн. / Упоряд. І. Зязюн, Н. Базилевич. – К.: Вища школа, 2006. – 606 с.

Інформаційні ресурси

1. Методи навчання та їх класифікація // Сайт «Osvita.Ua» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/theory/780/>
2. Трудове навчання. Навчальні програми для учнів 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства освіти і науки України. Загальна середня освіта. Навчальні програми – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-6-9-klasiv>.
3. Технології. Навчальні програми для учнів 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства освіти і науки України. Загальна середня освіта. Навчальні програми – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>.
4. Інформатика. Навчальні програми для учнів 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів [Електронний ресурс] / Сайт Міністерства освіти і науки України. Загальна середня освіта. Навчальні програми – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalnaserednya/navchalni-programy.html>.
5. Положення про кабінет інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій закладів загальної середньої освіти : <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogoobgovorennya-phhttps://mon.gov.ua/ua/news/mon-proponuye-dlya-gromadskogoobgovorennya-proyekt-nakazu-pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-kabinet-informatiki-tainformacijno-komunikacijnih-tehnologij-zzso>.